

ขุนช้างขุนแผน

นำเสนอเมื่อ : 10 ก.ค. 2552

ขุนช้างขุนแผน เรื่องย่อ

กล่าวถึงครอบครัวสามครอบครัว คือ
ครอบครัวของขุนไกรพลพาย

รับราชการทหาร มีภรรยาชื่อ นางทองประศรี มีลูกชายด้วย
กันชื่อ พลายแก้วครอบครัวของขุนศรีวิชัย
เศรษฐีใหญ่ของเมืองสุพรรณบุรี รับราชการเป็นนายกอง กรมช่างนอก
ภรรยา ชื่อ นางเทพทอง มีลูกชาย ชื่อ ขุนช้าง ซึ่งหัวล้านมาแต่กำเนิด
และครอบครัวของพันศรโยธาเป็นพ่อค้า ภรรยาชื่อ
ศรีประจันมีลูกสาวรูปร่างหน้าตางดงามชื่อนางพิมพิลาไลย

วันหนึ่งสมเด็จพระพันวษามีประสงค์จะล่าควายป่าจึงสั่งให้ขุนไกรปลุก
พลับพลาและต้อนควายเตรียมไว้แต่ควายป่าเหล่านั้นแตกตื่นไม่ยอมเข
าคอก

ขุนไกรจึงใช้หอกแทงควายตายไปมากมายที่รอดชีวิตก็หนีเข้าป่าไป
สมเด็จพระพันวษาโกรธมากสั่งให้ประหารชีวิตขุนไกรเสีย
นางทองประศรีรู้ ขาวรีบพาพลายแก้วหนีไปอยู่ที่เมืองกาญจนบุรี
ทางเมืองสุพรรณบุรีมีพวกโจรจันศรขึ้นปล้นบ้านของขุนศรีวิชัยและฆ่า
ขุนศรีวิชัยตาย

สวนพันศร

โยธาเดินทางไปค้าขายต่างเมืองพอกลับมาถึงบ้านก็เป็นไข้ป่าตาย

เมื่อพุลายแก้วอายุได้ 15 ปี ก็บวชเณรเรียนวิชาอยู่ที่วัดส้มใหญ่
แล้วย้ายไปเรียน ต่อที่วัดป่าเลไลยก์
ต่อมาที่วัดป่าเลไลยก์จัดให้มีเทศน์มหาชาติ
เณรพุลายแก้วเทศน์กัณฑ์มัทรี
ซึ่งนางพิมพิลาไลยเป็นเจ้าของกัณฑ์เทศน์
นางพิมเลื่อมใสมากจนเปลื้องผ้าสไบบูชากัณฑ์เทศน์

ขุนช้างเห็นเช่นนั้นก็เปลื้องผ้าห่มของตนวางเคียงกับผ้าสไบของนางพิ
มู อธิษฐานขอให้ได้นางเป็นภรรยาทำให้นางพิมโกรธ
ต่อมา

เณรพุลายแก้วก็สึกแล้วให้นางทองประศรีมาสู่ขอนางพิมและแต่งงานกัน
ทางกรุงศรีอยุธยาได้ข่าวว่ากองทัพเชียงใหม่ ตีได้เมืองเชียงทอง
ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของกรุงศรีอยุธยาสมเด็จพระพันวษา

ถามหาเชื้อสายของขุนไกร
ขุนช้างซึ่งเข้าไปรับราชการอยู่จึงเล่าเรื่องราว

ความเก่งกล้าสามารถของพุลายแก้ว
เพื่อหวังจะพรวนพุลายแก้วไปให้ทางไกลนางพิม
สมเด็จพระพันวษาจึงให้ไปตามตัวมาแล้วแต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพไปรบกับ
เมืองเชียงใหม่และได้ชัยชนะ

นายบันแสนคำแมนแห่งหมู่บ้านจอมทอง
เห็นว่าพุลายแก้วกับพวกทหารไม่ได้เบียดเบียนให้ชาวบ้านเดือดร้อนจึง
ยกนางลาวทองลูกสาวของตนให้เป็นภรรยาของพุลายแก้วสวนพิมพิลา
ไลยเมื่อสามีจากไปทัพได้ไม่นานก็ป่วยหนักรักษาเท่าไรก็ไม่หาย

ขรัวตาจู้วัดป่าเลไลยก์แนะนำให้เปลี่ยนชื่อเป็นวันทอง
อากรูไรจึงหาย

ขุนช้างทำอุบายนำหม้อใหม่ใส่กระดูกไปให้นางศรีประจันกับนางวันทอง
งดูว่าพุลายแก้วตายแล้วและขู่ว่านางวันทองจะต้องถูกคุมตัวไว้เป็นมา
ยหลวงตามกฎหมาย นางวันทองไม่เชื่อ แต่นางศรีประจันคิดว่าจริง
ประกอบกับเห็นว่าขุนช้างเป็นเศรษฐีจึงบังคับให้นางวันทองแต่งงานกับ

ขุนช้าง นางวันทองจำต้องตามใจแม่แต่นางไม่ยอมเข้าหอ

ขณะนั้นพลูยกแก้วกลับมาถึงกรุงศรีอยุธยาและได้บรรดาศักดิ์เป็นขุนแผนแสนสะท้าน จากนั้นก็พานางลาวทองกลับสู่พรรณบุรี นางวันทองเห็นขุนแผนพาภรรยาใหม่มาด้วยก็โกรธดาทอโต้ตอบกับนางลาวทองและลืมหิ้วตัวพุดกาวราวขุนแผน

ทำให้ขุนแผนโมโหพานางลาวทองไปอยู่ที่กาญจนบุรี ส่วนนางวันทองก็ตกเป็นภรรยาของขุนช้างอย่างจำใจ ต่อมาขุนช้างและขุนแผนเข้าไปรับการอบรมในวังและได้เป็นมหาดเล็ก เหวทั้ง 2 คน

วันหนึ่งนางทองประสุรีให้คนมาส่งข่าวว่านางลาวทองป่วยหนัก ขุนแผนจึงฝากเฝ้าไว้กับขุนช้างแล้วไปดูอาการของนางลาวทอง ตอนเช้าสมเด็จพระพันวษาถามถึงขุนแผนขุนช้างบอกว่าขุนแผนป็นกำแพงวังหนีไปหาภรรยา

สมเด็จพระพันวษาโกรธตรัสให้ขุนแผนตระเวนด่านที่กาญจนบุรี ห้ามเขาเฝ้าและ ธิบนางลาวทองเขาเป็นหมายหลวง

ขุนแผนได้ทราบเรื่องก็โกรธขุนช้าง คิดจะแก้แค้นแต่ยังมีกำลังไม่พอ จึงออกตระเวนป่าไปโดยลำพัง คิดจะหาอาวุธ มา และ กุมารทอง สำหรับป้องกันตัว ได้ตระเวนไปจนถึงถิ่นของหมื่นหาญนักเลงใหญ่ ได้เขาสัมผัสเขาไปอยู่ด้วย เพราะหวังจะได้บัวคลี่ลูกสาวของหมื่นหาญ ได้ทำตัวนอบน้อมและตั้งใจทำงานเป็นอย่างดีจนเป็นที่รักใคร่ของหมื่นหาญถึงกับออกปากยกลูกสาวให้แต่งงานด้วย พอได้แต่งงานกับบัวคลี่แล้วขุนแผนก็ไม่ยอมทำงานร่วมกับหมื่นหาญ ทำให้หมื่นหาญโกรธคิดฆ่าขุนแผน เพราะขุนแผนอยู่ยงคงกระพันจึงให้บัวคลี่ใส่ยาพิษลงในอาหารให้ขุนแผนกิน แต่ผีพรายมาบอกให้รู้ตัวขุนแผนจึงทำอุบายเป็นไขไม่ยอมกินอาหารแล้วออกปากขอลูกจากบัวคลี่นางไม่รู้ว่าความหมายก็ออกปากยกลูกให้ขุนแผน พอกลางคืนขุนแผนก็บัวคลี่นอนหลับขุนแผนก็ผ่าท้องนางแล้วนำลูกไปทำพิธีต้อนเข้าหมื่นหาญ และภรรยาว่าลูกสาวถูกผาทองตายก็ติดตามขุนแผนไป แต่ก็สู้ขุนแผนไม่ได้ ขุนแผนเสกกุมารทองสำเร็จ จึงออกเดินทางต่อไป แล้วไปหาช่างตีดาบ หาเหล็ก และเครื่องใช้ต่าง ๆ เตรียมไว้ตั้งพิธีตีดาบจนสำเร็จ ดาบนี้นี้ให้ชื่อว่า ดาบฟ้าฟื้น ไซเป็นอาวุธต่อไป

หลังจากนั้นเดินทางไปหามา ได้ไปพบคณะจัดซื้อม้าหลวง ได้เห็นลูกม้า

ลูกม้าตัวหนึ่งมีลักษณะถูกต้องตามตำราที่ชอบใจ ได้ออกปากซื้อ เจาหนาทีกี่ขายให้ในราคาถูก ขุนแผนจึงเสกหญ้าให้มากิน และนำมาฝึกจนเป็นมาแสนรู้ให้ชื่อว่า มาสีหมอก เมื่อใดกุมารทอง

ดาบฟ้าฟื้นและม้าสีหมอกครบตามความตั้งใจแล้วก็เดินทางกลับบ้าน
คิดจะไปแกแค้นขุนช้าง ทองประศรีมารดาหามปรามก็ไม่ฟัง
ได้เดินทางออกจากกาญจนบุรีไปยังสุพรรณบุรีขึ้นเรือนขุนช้าง
ได้นางแก้วกิริยาลูกสาวพระยาสุโขทัยที่นำมาเป็นตัวจํานำไว้ในบ้านขุน
ช้างเป็นภรรยา แลพาวันทองหนีออกจากบ้าน
ขุนช้างตื่นได้ออกติดตามแต่ตามไม่ทัน ได้ไปทูลฟ้อง
สมเด็จพระพันวษาให้กองทัพออกติดตามขุนแผน
ขุนแผนไม่ยอมกลับได้ต่อสู้กับกองทัพทำให้ขุนเพชร
ขุนรามถึงแก่ความตาย กองทัพต้องถอยกลับกรุง
ขุนแผนจึงกลายเป็นกบฏ ต้องเที่ยวเร่รอนอยู่ในป่า

จนนางวันทองตั้งท้องแก่ใกล้คลอด

ขุนแผนสงสารลูกสาวนางจะเป็นอันตรายจึงยอมเข้ามาพบกับพระพิจิตร
พระพิจิตรได้ส่งตัวเขาสูคติในกรุง
ขุนแผนชนะคดีและได้นางวันทองคืน ขุนแผนมีความคิดถึงลาวทอง
ได้ขอให้จมีนศรีช่วยขอให้ ขุนแผนถูกกริ้ว
และถูกจำคุกแก้วกิริยาจึงตามไปปรนนิบัติในคุก
วันหนึ่งขณะที่นางวันทองมาเยี่ยมขุนแผนขุนช้างได้มาจุดนางวันทองไป
จนนางวันทองคลอดลูกให้ชื่อว่า พलयงาม

เมื่อขุนช้างรู้ว่าไม่ใช่ลูกของตัวเองจึงหลอกพलयงามไปอยู่ในป่าแต่ผีพร
รายของขุนแผนช่วยไว้ นางวันทองบอกความจริงและได้ให้
พलयงามเดินทางไปด้วยกับยาทองประศรีที่กาญจนบุรี
พलयงามอยู่กับยาจนโต
ได้บวชเป็นเณรและเล่าเรียนวิชาความรู้เก่งกล้าทั้งเวทมนตร์คาถา
และการสงคราม เมื่อมีโอกาสขุนแผนได้ให้จมีนศรีนำ

พलयงามเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็ก เมื่อมีศึกเชียงใหม่
พलयงามได้อาสาออกรบและทูลขอประทานอภัยโทษให้พ่อเพื่อไปรบ
ขุนแผนและนางลาวทองจึงพนโทษ
ขณะที่เดินทางไปทำสงครามนั้นผ่านเมืองพิจิตร

ขุนแผนจึงแวะเยี่ยมพระพิจิตร

เมื่อพลายงามได้พบนางศรีมาลาลูกสาวพระพิจิตรก็หลงรัก

จึงได้ลอบเข้าหานาง ขุนแผนจึงทำการหมั้นหมายไว้ เมื่อชนะศึก

พระเจ้าเชียงใหม่ได้ส่งสร้อยทอง และสร้อยฟ้ามาถวาย

พระพันวษาได้แต่งตั้งขุนแผนเป็นพระสุรินทรลือไชยมไหสุรย์ภักดี
ไปรั้งเมืองกาญจนบุรี และได้แต่งตั้ง

พลายงาม เป็น จมื่นไวยวรนาถ และประทานสร้อยฟ้าให้แก่พลายงาม
จากนั้นก็ทรงจัดงานแต่งงานให้กับพลายงาม

ขณะที่ทำพิธีแต่งงานขุนช้างได้วิวาทกับพลายงาม

ขุนช้างได้ทูลฟ้อง จึงโปรดให้มีการชำระความโดนการดำเนินพิธีจน

ขุนช้างแพความ พระพันวษาโปรดให้ประหารชีวิต

แต่พระไวยขอชีวิตไว้

ต่อมาพระไวยมีความคิดถึง

แม่จึงไปรับนางวันทองมาอยู่ด้วยขุนช้างติดตามไป

แต่พระไวยไม่ยอมให้ขุนช้างจึงถวายฎีกา

พระพันวษาจึงตรัสให้นางวันทองเลือกว่าจะอยู่กับใคร นางมีความลังเล

เลือกไม่ได้ว่าจะอยู่กับใคร

พระพันวษาทรงโกรธจึงรับสั่งให้ประหารชีวิต

แม่พระไวยจะขออุภัยโทษได้แล้ว แต่ด้วยเคราะห์ของนางวันทอง

ทำให้เพชรฆาตเข้าใจผิดจึงประหารนางเสียก่อน

เมื่อจัดงานศพนางวันทองแล้ว

ขุนแผนได้เลื่อนเป็นพระกาญจนบุรี

นางสร้อยฟ้าได้ให้เถรवादทำเสน่ห์ให้พระไวยหลงใหลนางและเกลียด
ชังนางศรีมาลา

พระกาญจนบุรีมาเตือนพระไวยโกรธล่ำเลิกบุญคุณกับพ่อ

ทำให้พระกาญจนบุรีโกรธ

คบคิดกับพลายชุมพลลูกชายซึ่งเกิดจากนางแก้วกิริยาปลอมเป็นมอญย

กทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา หวังจะให้พระไวยออกต่อสู้

จะได้แก้แค้นได้สำเร็จ พระไวยรู้ตัวเพราะ

ผีเปรตนางวันทองมาบอกพระพันวษาทรงทราบเรื่องโปรดให้มีการไต่สวน พลายชุมพลพิสูจน์ได้ว่านางสร้อยฟ้ากับเถรขวาดได้ทำเสน่ห์จริงแต่นางสร้อยฟ้าไม่รับจึงมีการพิสูจน์โดยการลุยไฟ สร้อยฟ้าแพ พระพันวษาสั่งให้ประหารแต่นางศรีมาลาทูลขอไว้ นางสร้อยฟ้าจึงถูกเนรเทศกลับไปเชียงใหม่และคลอดลูกชื่อ พลายยง

ต่อมานางศรีมาลาก็คคลอดลูกชาย ขุนแผนจึงตั้งชื่อให้ว่า พลายเพชร เถรขวาดมีความแค้นพลายชุมพลจึงปลอมเป็นจระเข้ไล่กัดกินคนมาจากทางเหนือหวังจะแก้แค้นพลายชุมพล พระพันวษาโปรดให้พลายชุมพลไปปราบจระเข้เถรขวาดสู้ไม่ได้ถูกจับตัวมาถวายพระพันวษาและถูกประหารในที่สุด

พลายชุมพลได้รับแต่งตั้งเป็นหลวงนายฤทธิ เหตุการณ์ร้ายแรงผ่านไป ทุกคนก็อยู่ด้วยความเป็นสุข